

ДП «КИЇВСЬКИЙ ХОРЕОГРАФІЧНИЙ КОЛЕДЖ»

Кайгородов Д. Є.

« 5 » листопада 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«КУЛЬТУРОЛОГІЯ»

для здобувачів вищої освіти

Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність:	024 Хореографія
освітній рівень	перший «бакалаврський»
освітня програма	ХОРЕОГРАФІЯ
вид дисципліни	цикл загальної підготовки
Форма навчання	денна/заочна
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	державна
Форма підсумкового контролю	залік

Київ - 2020

Робоча програма з дисципліни **«КУЛЬТУРОЛОГІЯ»** для студентів за напрямом підготовки 02 Культура і мистецтво, спеціальністю 024 «Хореографія»

Розробник: Вербова Роксолана Миколаївна, кандидат філософських наук, викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Київського хореографічного коледжу

Затверджено на засіданні кафедри соціально-гуманітарних дисциплін

Протокол №2 від «5» жовтня 2020 року

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	5
3. Програма навчальної дисципліни.....	7
4. Структура навчальної дисципліни.....	9
4а. Структура навчальної дисципліни (заочна форма навчання).....	11
5. Теми лекційних занять.....	13
6. Теми практичних занять.....	15
7. Самостійна робота.....	17
8. Методи навчання.....	19
9. Методи контролю.....	19
10. Орієнтовні питання до диференційованого заліку.....	20
11. Розподіл балів, які отримують студенти.....	22
12. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь.....	23
13. Методичне забезпечення.....	24
14. Рекомендована література.....	24
15. Інформаційні ресурси.....	27
16. Використані джерела при написанні програми.....	28

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - ECTS – 3	денна	заочна
	Нормативна	
Змістових модулів -3	Рік підготовки:	
	4-й	4-й
Загальна кількість годин – 90	Семестр	
	8-ий	8-ий
	Лекції	
Всього годин для денної форми навчання (в т. ч. тижневих) : аудиторних – 30 самостійна робота студента - 60 для заочної форми навчання: аудиторних – 14 самостійна робота студента - 76	20 год.	12 год.
	Практичні, семінарські	
	10 год.	2 год.
	Лабораторні	
	год.	год.
	Самостійна робота	
	60 год.	76 год.
	Індивідуальні завдання:	
	- год.	
	Консультація	
	- год.	- год.
	Вид контролю:	
	Залік	Залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни *«Культурологія»* є ознайомлення з теорією та історією культури, оволодіння сучасним категоріальним апаратом дослідження явищ культури, інтеграція знань із гуманітарних дисциплін, формування творчого підходу до осмислення феномена культури.

Основними завданнями вивчення дисципліни *«Культурологія»* є:

- формування уявлення про предмет, структуру, методологію культурологічної науки;
- розкриття закономірностей розвитку людського суспільства та показати процес зміни культурно-цивілізаційних моделей;
- розглянути завдання і функції історії культурології як науки та навчальної дисципліни;
- формувати плюралістичний підхід до вивчення процесу становлення явища культури;

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати:

- основні поняття, терміни, концепції культурології на рівні відтворення, тлумачення для розширення інтелектуального рівня;
- закономірності культурного процесу, культури як специфічного та унікального феномену людства;
- основні етапи розвитку світової культури;
- основні етапи розвитку української культури;
- тенденції розвитку і взаємозв'язків світової та української культури на сучасному етапі.

В результаті вивчення навчальної дисципліни *«Культурологія»* студент повинен уміти:

- вивчати основні етапи розвитку світової та української культури;
- вірно оцінити сучасний стан культури, бачити і розуміти постійні зміни в різноманітних сферах соціокультурного процесу;

- диференціювати системні зв'язки всіх складових культури, всього мистецького процесу;
- реалізовувати одержані знання з культурології. Для формування особистості в умовах розмаїття культур.

Основними результатами навчання і компетентностями згідно з вимогами освітньо-професійної програми є:

Інтегральні компетентності

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в хореографії, мистецькій освіті, виконавській діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів хореографічного мистецтва і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Фахові компетентності

ФК1. Усвідомлення ролі культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин.

ФК2. Здатність аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку мистецтв, стильові особливості, види і жанри, основні принципи координації історико-стильових періодів світової та української художньої культури.

ФК6. Здатність використовувати і розробляти сучасні інноваційні та освітні технології в галузі культури і мистецтва.

ФК8. Здатність сприймати новітні концепції, усвідомлювати багатоманітність сучасних танцювальних практик, необхідність їх осмислення та інтегрування в актуальний контекст з урахуванням вітчизняної та світової культурної спадщини.

Програмними результатами навчання дисципліни є:

ПРН2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства;

ПРН6. Усвідомлення ролі культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин;

ПРН7. Здатність аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку мистецтв, стильові особливості, види і жанри, основні принципи координації історико-стильових періодів світової художньої культури.

Зв'язок з іншими дисциплінами

Викладання курсу “Культурологія” передбачає зв'язок з дисциплінами: “Історія”, “Філософія”, “Педагогіка”, “Етика”, “Соціологія”, “Етнографія”, “Антропологія”, “Соціальна психологія”, “Естетика”, “Мистецтвознавство”.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. КУЛЬТУРОЛОГІЯ ЯК НАУКА ТА НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА.

Тема 1. Специфіка культурологічного знання

Культурологія як навчальна дисципліна: її філософський зміст. Особливості культурології як інтегрованої сфери знання. Завдання культурології як науки. Культурна творчість людини як вияв подвійного відношення природного і соціального. Сутність культури та основні культурологічні концепції. Феномен культури: проблема визначення. Сутність та найважливіші аспекти культури. Основні культурологічні парадигми. Функції культури.

Тема 2. Генеза культури та її сутність.

Сучасний погляд на проблему антропосоціогенезу. Креаціонізм та теорія еволюції як провідні підходи до питання про виникнення людини. Людина як підсумок космічної, біологічної та культурної еволюції. Культурна еволюція як специфічна властивість людського існування. Виникнення мистецтва як унікального механізму культурної еволюції. Людинотворчий та аксіологічний потенціал мистецтва. Основні етапи культурної еволюції людства.

Тема 3. Типологія культури.

Типи соціокультурних світів. Соціокультурний світ - визначення та характерні особливості. Поділ соціокультурних світів на типи. Типологізація як метод вивчення та аналізу культури. Поняття «модель» та основи методу моделювання. Основні підходи до типологізації культури. Агрегатні стани

культурно-історичного процесу. Характерні риси та визначальні детермінанти історичного типу культури. Еволюція нових підходів до проблеми культурно-історичної періодизації. Регіональна типологія культури. Африканський культурний регіон. Далекосхідний культурний регіон. Європейський культурний регіон. Індійський культурний регіон. Латиноамериканський культурний регіон.

Змістовий модуль 2. СОЦІОКУЛЬТУРНА ДИНАМІКА ТА ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА

Тема 4. Поняття соціокультурної динаміки. Цивілізація і культура.

Характерні ознаки динаміки культури. Варіативний характер динамічних процесів. Моделі соціокультурної динаміки. Циклічна парадигма розвитку культури. Циклічні моделі культурної динаміки. Еволюціоністська парадигма щодо розвитку культури. Лінійна модель Г. Спенсера, Е. Тейлора, Дж. Фрезера, марксистська модель формацій. Хвильова модель соціокультурної динаміки П. Сорокіна. Функціональний підхід до культурної динаміки Т. Парсонса. Постмодерністська парадигма соціокультурної динаміки. Передумови синергетичного підходу до динаміки культури. Концепція Ю.М. Лотмана. Культура і цивілізація. Поняття «цивілізація» в теорії культури. Співвідношення культури та цивілізації.

Тема 5. ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА. Зміст поняття «художня культура». Мистецтво як форма художньо-образної інтерпретації дійсного та уявного. Виділення естетики як самостійної галузі філософського знання. Особливості впливу мистецтва на людину. Поняття «катарсис». Поліфункціональність мистецтва та основні функції мистецтва. Художній образ як форма мислення в мистецтві. Види мистецтва як форми художньо-творчої діяльності. Танець: витоки, види, форми. Музика як відображення людських почуттів і думок. Засоби виразності, види, жанри музики. Театр як синтетичний вид мистецтва. Драматургія, її жанри. Форми театрального мистецтва. Кіномистецтво. Архітектура. Живопис. Скульптура. Графіка

Змістовий модуль 3. РОЗВИТОК СВІТОВОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУР

Тема 6. Провідні тенденції розвитку світової культури.

Загальна характеристика сучасної культури. Західна культура як культура європейського типу. Динамізм, практицизм, індивідуалізм, плюралізм сучасної західної культури. Ознаки кризи західної культури (О. Шпенглер, П. Сорокін, Х. Ортега-і-Гассет, С. Хантінгтон). Культура як стан духовно-енергетичного стану спільноти. Причини кризових явищ в культурному просторі.

Тема 7. Модернізм та постмодернізм в сучасній культурі

Модерністська модель світу у західній та українській інтерпретаціях. Формування плюралістичної нелінійної картини світу. Характерні риси постмодернізму. Текст як творення нової реальності. Ерозія, розмивання меж видів, жанрів і стилів мистецтва. Перенесення акцентів з творчості автора на творчість глядача. Становлення нової культурної парадигми як спроба пошуку виходу з новітньої кризи цінностей.

Тема 8. Феномен української культури, тенденції розвитку сучасної української культури.

Українська мова – основа культури українського народу. Культура України в умовах зростання національно-культурної ідентичності. Основний зміст українського оновлення та відродження. Зняття обмежень в сфері культури та поява нових нетрадиційних форм діяльності. Осмислення шляхів розвитку української культури: державні інституції та доробок відомих учених. Передумови та перспективи розвитку української культури: позитиви та негативи. Стан національно-культурної тотожності громадян України. Модернізаційне та постмодернізаційне структурування української культури.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	Усього	у тому числі		
		лекцій	практичні заняття	самоств. робота

						контролю
Змістовий модуль 1. КУЛЬТУРОЛОГІЯ ЯК НАУКА ТА НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА. (14 год.)						
Тема 1. Специфіка культурологічного знання	12	2	-	10		Р,П
Тема 2. Генеза культури та її сутність.	16	4	2	10		УО
Тема3. Типологія культури.	16	4	2	10		УО
<i>Форма модульного контролю 1 – контрольна робота</i>						КР
Разом за змістовим модулем 1	44	10	4	30		
Змістовий модуль 2. СОЦІОКУЛЬТУРНА ДИНАМІКА ТА ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА (9 год.)						
Тема 4. Поняття соціокультурної динаміки. Цивілізація і культура.	11	3	2	6		УО
Тема 5. ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА.	10	2	2	6		П,Р
<i>Форма модульного контролю 2 – контрольна робота</i>						
Разом за змістовим модулем 2	21	5	4	12		
Змістовий модуль 3. РОЗВИТОК СВІТОВОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУР (7год.)						
Тема 6. Провідні тенденції розвитку світової культури.	9	3	-	6		П,Р

Тема 7. Модернізм та постмодернізм в сучасній культурі	8	1	1	6	П,Р
Тема 8. Феномен української культури, тенденції розвитку сучасної української культури.	8	1	1	6	УО
<i>Форма модульного контролю 3 – контрольна робота</i>					КР
Разом за змістовим модулем 3	25	5	2	18	
Усього годин	90	20	10	60	
<i>Форма підсумкового контролю - залік</i>					

Код форми контролю: УО – усне опитування; Р – реферат; П – повідомлення.

4а. Структура навчальної дисципліни (заочна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	заочна форма навчання				
	Усього	у тому числі			
		лекцій	практичні заняття	самоств. робота	Форми поточного контролю
Змістовий модуль 1. КУЛЬТУРОЛОГІЯ ЯК НАУКА ТА НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА (7 год.)					
Тема 1. Специфіка культурологічного знання	12	2	-	10	Р,П
Тема 2. Генеза культури та її сутність.	12,5	2	0,5	10	УО
Тема 3. Типологія культури.	12,5	2	0,5	10	УО
<i>Форма модульного</i>					

<i>контролю 1 – контрольна робота</i>						
Разом за змістовим модулем 1	37	6	1	30		
Змістовий модуль 2. СОЦІОКУЛЬТУРНА ДИНАМІКА ТА ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА (3 год.)						
Тема 4. Поняття соціокультурної динаміки. Цивілізація і культура.	11,5	1	0,5	10		УО
Тема 5. ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА.	11,5	1	0,5	10		П,Р
<i>Форма модульного контролю 2 – контрольна робота</i>						КР
Разом за змістовим модулем 2	23	2	1	20		
Змістовий модуль 3. РОЗВИТОК СВІТОВОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУР (4 год.)						
Тема 6. Провідні тенденції розвитку світової культури.	12	2	-	10		П,Р
Тема 7. Модернізм та постмодернізм в сучасній культурі	11	1	-	10		П,Р
Тема 8. Феномен української культури, тенденції розвитку сучасної української культури.	7	1	-	6		УО
<i>Форма модульного контролю 2 – контрольна робота</i>						КР

<i>робота</i>					
Разом за змістовим модулем 3	30	4	-	26	
Консультація	-	-	-	-	
Усього годин	90	12	2	76	
Форма підсумкового контролю - залік					

Код форми контролю: УО – усне опитування; Р – реферат; П – повідомлення.

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. КУЛЬТУРОЛОГІЯ ЯК НАУКА ТА НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА.

Лекція 1. Специфіка культурологічного знання

1. Предмет, основні поняття культурології.
2. Принципи, функції та методи аналізу культурології.
3. Специфіка культурологічного знання.
4. Місце культурології в системі гуманітарних та природничих наук.

Література:

Базова: 4-6. Допоміжна: 7, 10, 14, 20.

Лекція 2. Генеза культури та її сутність.

1. Сучасний погляд на проблему антропосоціогенезу.
2. Людина як підсумок космічної, біологічної та культурної еволюції.
3. Виникнення мистецтва як унікального механізму культурної еволюції.

Література:

Базова: 2, 4, 6. Допоміжна: 7, 13 -14, 17, 20, 23, 25, 33,35.

Лекція 3. Типологія культури.

1. Типи соціокультурних світів.
2. Основні підходи до типологізації культури.
3. Типологізація як метод вивчення та аналізу культури.

Література:

Базова: 4, 6. Допоміжна: 7, 14, 35, 46, 51.

Змістовий модуль 2. СОЦІОКУЛЬТУРНА ДИНАМІКА ТА ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА

Лекція 4. Поняття соціокультурної динаміки. Цивілізація і культура.

1. Характерні ознаки динаміки культури.
2. Моделі соціокультурної динаміки.
3. Співвідношення культури та цивілізації.

Література:

Базова: 4, 6. Допоміжна: 8-9, 13-14, 25, 33, 38.

Лекція 5. ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА.

1. Зміст поняття «художня культура».
2. Мистецтво як форма художньо-образної інтерпретації дійсного та уявного.
3. Художній образ як форма мислення в мистецтві.

Література:

Базова: 2-3, 6. Допоміжна: 8-9, 27, 29-30, 32, 41.

Змістовий модуль 3. РОЗВИТОК СВІТОВОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Лекція 6. Провідні тенденції розвитку світової культури.

1. Загальна характеристика сучасної культури.
2. Динамізм, практицизм, індивідуалізм, плюралізм сучасної західної культури.
3. Ознаки кризи західної культури.

Література:

Базова: 2, 4-5. Допоміжна: 7, 13-15, 17, 20, 23, 25, 34-35.

Лекція 7. Модернізм та постмодернізм в сучасній культурі

1. Модерністська модель світу у західній та українській інтерпретаціях.
2. Характерні риси постмодернізму.
3. Текст як творення нової реальності.

Література:

Базова: 2, 4-5. Допоміжна: 13-15, 17, 20, 23, 25, 34-35.

Лекція 8. Феномен української культури, тенденції розвитку сучасної української культури.

1. Культура України в умовах зростання національно-культурної ідентичності.
2. Передумови та перспективи розвитку української культури.
3. Модернізаційне та постмодернізаційне структурування української культури.

Література:

Базова: 2-3, 5. Допоміжна: 10-11, 16-19, 24, 26, 28, 36-37, 39, 44-45, 47-50.

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1.	Багатоманітність і багатозначність підходів до дослідження культури	2	0,5
2.	Культурологічні концепції	2	0,5
3.	Співвідношення понять культура і цивілізація	2	0,5
4.	Художня культура	2	0,5
5.	Модернізм та постмодернізм в сучасній культурі	1	-
6.	Осмислення шляхів розвитку української культури	1	-
	Разом:	10	2

Тема 2. Генеза культури та її сутність.

Практичне заняття 1. Багатоманітність і багатозначність підходів до дослідження культури

1. Підвалини та соціальні чинники виникнення культури.
2. Антропогенез: теорії походження людини.
3. Антропосоціогенез.

Література:

Базова: 2, 4, 6. Допоміжна: 7, 13 -14, 17, 20, 23, 25, 33, 35.

Тема 3. Типологія культури.

Практичне заняття 2. Культурологічні концепції

1. Загальна характеристика концепцій (гіпотез) виникнення культури.
2. Ігрова (Й. Хейзінга, Х. Ортега-і-Гассет, Е. Фінк) та символічна (Е. Касіпер) концепції(гіпотези) виникнення культури.
3. Концепції культурно-історичного процесу (лінійні, циклічні, синергетичні).

Література:

Базова: 4, 6. Допоміжна: 7, 14, 35, 46, 51.

Тема 4. Поняття соціокультурної динаміки. Цивілізація і культура.

Практичне заняття 3. Співвідношення понять культура і цивілізація

1. „Культура” та „цивілізація”: протиставлення понять або взаємообумовленість.
2. Історична трансформація понять „культура”, „цивілізація” та їх сучасне функціонування в науковому дискурсі.
3. Еволюція поглядів на співвідношення культури і цивілізації в українській філософській думці.

Література:

Базова: 4, 6. Допоміжна: 8-9, 13-14, 25, 33, 38.

Тема 5. Художня культура

Практичне заняття 4. Художня культура

1. Зміст поняття "художня культура"
2. Мистецтво як форма художньо-образної інтерпретації дійсного та уявного.
3. Основні види мистецтва.

Література:

Базова: 4, 6. Допоміжна: 8-9, 13-14, 25, 33, 38.

Тема 7. Модернізм та постмодернізм в сучасній культурі

Практичне заняття 5. Модернізаційні і постмодернізаційні процеси в сучасній культурі

1. Модерністська модель світу у західній та українській інтерпретаціях
2. Постмодернізм як нова парадигма соціокультурної трансформації і його характеристика

Література:

Базова: 4, 6. Допоміжна: 8-9, 13-14, 25, 33, 38.

Тема 8. Феномен української культури, тенденції розвитку сучасної української культури.

Практичне заняття 6. Осмислення шляхів розвитку української культури

1. Культура України в умовах зростання національно-культурної ідентичності.
2. Основний зміст українського оновлення та відродження
3. Розвиток культурологічного знання в Україні (М.Попович, В.Горський, С.Кримський, В.Табачковський, О.Забужко).

Література:

Базова: 2-3, 5. Допоміжна: 10-11, 16-19, 24, 26, 28, 36-37, 39, 44-45, 47-50.

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

Вивчення «Культурології» є одним з важливих аспектів гуманітаризації навчального процесу. Самостійна робота студентів є значним чинником, який формує вміння навчатися та сприяє активізації засвоєних знань студентами і їх реалізації. Самостійна робота студентів з «Культурології» включає вивчення основних питань теорії культури, особливостей культурного розвитку цивілізацій, проблематику розвитку національних культур у їх поетапному розвитку з стародавніх часів до сьогодення тощо з використанням навчальної, методичної, довідкової, наукової літератури в позааудиторний час. Самостійна робота студентів – значна частина учбового процесу, що передбачає:

- формування навичок роботи з літературою; - набування досвіду наукового дослідження;
- розкриття індивідуальних талантів особистості студента;
- формування світоглядних задач;
- набування таких якостей, як наполегливість й системність у навчанні.

Значна роль самостійної роботи в підготовці бакалаврів підтверджується практикою вищої школи. Сьогодні самостійній роботі приділяють значне місце в навчальному процесі. Кількість аудиторних занять скорочують, а обсяг самостійної роботи збільшують. Тому варто розвивати індивідуальні форми учбової роботи. Вміння твердо мислити, орієнтуватися в потоці наукової інформації, самостійно ставити й виконувати нові завдання – вимога сьогодення.

Самостійна робота студента близька до дослідної. Форми самостійної роботи студентів: 1. Підготовка доповідей. 2. Виконання практичних завдань. 3. Написання та захист реферату. 4. Написання конкурсних й дослідницьких робіт. 5. Підготовка до виступів на практичних заняттях. 6. Підготовка до заліку навчального курсу.

№ теми	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1.	Специфіка культурологічного знання	10	10
2.	Генеza культури та її сутність.	10	10
3.	Типологія культури.	10	10
4.	Поняття соціокультурної динаміки. Цивілізація і культура.	6	10
5.	Художня культура	6	10
6.	Провідні тенденції розвитку світової культури.	6	10
7.	Модернізм та постмодернізм в сучасній культурі	6	10
8.	Феномен української культури, тенденції розвитку сучасної української культури.	6	6
	Разом	60	76

Перелік практичних навичок

1. Відтворення, тлумачення закономірностей культурного процесу для розширення інтелектуального рівня;
2. Визначати основні етапи розвитку світової та української культури;
3. Правильно оцінити стан культури й культурного розвитку,
4. Бачити і розуміти постійні зміни в різноманітних сферах соціокультурного процесу;

5. Вміти за певними методиками з урахуванням правил поведінки проводити нормування та систематизацію результатів спостереження за діяльністю;
6. Вміти на основі аналізу результатів спостереження за діяльністю за допомогою критеріїв нормування та систематизації визначити культурний контекст;
7. Вміти, з урахуванням визначеного місця окремих соціокультурних елементів у культурному контексті, інтегрувати власну діяльність у культурне оточення;
8. Визначати проблеми розвитку культури українського народу в контексті світової культури,
9. Аналізувати культури народів в їхньому взаємозв'язку;
10. Реалізувати одержані знання з культурології для формування особистості в умовах розмаїття культур.
11. Вміти при здійсненні виробничої або соціальної діяльності мислити творчо, відчувати відповідальність за наслідки своєї діяльності та знайти гідне місце у колективі – бути водночас толерантним та цілеспрямованим;
12. Уміння та навички користуватися набутими культурологічними знаннями за умов безпосереднього здійснення професійного обов'язку.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності 1) За джерелом інформації: • Словесні: лекція (із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій), семінари, пояснення, розповідь, бесіда. • Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація. 2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні. 3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові. 4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних завдань. II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: 1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

З метою визначення успішності навчання використовуються контрольні заходи, які визначають поточний і підсумковий контроль.

Форми поточного контролю: усне та фронтальне опитування, співбесіда, захист рефератів, письмовий контроль, перевірка індивідуального завдання.

Форми підсумкового контролю: модульний контроль, контрольні роботи.

10.ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ НА ЗАЛІК

1. Специфіка культурологічного знання.
2. Культурологія як навчальна дисципліна: її філософський зміст.
3. Особливості культурології як інтегрованої сфери знання.
4. Завдання культурології як науки.
5. Культурна творчість людини як вияв подвійного відношення природного і соціального.
6. Сутність культури та основні культурологічні концепції.
7. Феномен культури: проблема визначення.
8. Сутність та найважливіші аспекти культури.
9. Основні культурологічні парадигми. Функції культури.
10. Генеза культури та її сутність.
- 11.Сучасний погляд на проблему антропосоціогенезу.
- 12.Креаціонізм та теорія еволюції як провідні підходи до питання про виникнення людини.
- 13.Людина як підсумок космічної, біологічної та культурної еволюції.
- 14.Культурна еволюція як специфічна властивість людського існування.
- 15.Виникнення мистецтва як унікального механізму культурної еволюції.
- 16.Людинотворчий та аксіологічний потенціал мистецтва.
17. Основні етапи культурної еволюції людства.
- 18.Типологія культури.
19. Типи соціокультурних світів.
- 20.Соціокультурний світ - визначення та характерні особливості.
21. Типологізація як метод вивчення та аналізу культури.

22. Поняття «модель» та основи методу моделювання.
23. Основні підходи до типологізації культури.
24. Агрегатні стани культурно-історичного процесу.
25. Характерні риси та визначальні детермінанти історичного типу культури.
26. Еволюція нових підходів до проблеми культурно-історичної періодизації.
27. Регіональна типологія культури.
28. Африканський культурний регіон.
29. Далекосхідний культурний регіон.
30. Європейський культурний регіон.
31. Індійський культурний регіон.
32. Латиноамериканський культурний регіон.
33. Поняття соціокультурної динаміки. Цивілізація і культура.
34. Характерні ознаки динаміки культури. Варіативний характер динамічних процесів.
35. Моделі соціокультурної динаміки.
36. Циклічна парадигма розвитку культури. Циклічні моделі культурної динаміки.
37. Еволюціоністська парадигма щодо розвитку культури
38. Лінійна модель Г. Спенсера, Е. Тейлора, Дж. Фрезера, марксистська модель формацій.
39. Хвильова модель соціокультурної динаміки П. Сорокіна.
40. Функціональний підхід до культурної динаміки Т. Парсонса.
41. Постмодерністська парадигма соціокультурної динаміки.
42. Передумови синергетичного підходу до динаміки культури.
43. Концепція Ю.М. Лотмана.
44. Культура і цивілізація. Поняття «цивілізація» в теорії культури. Співвідношення культури та цивілізації.
45. ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА. Зміст поняття «художня культура».
46. Мистецтво як форма художньо-образної інтерпретації дійсного та уявного.
47. Виділення естетики як самостійної галузі філософського знання

- 48.** Особливості впливу мистецтва на людину. Поняття «катарсис». Поліфункціональність мистецтва та основні функції мистецтва.
- 49.** Художній образ як форма мислення в мистецтві.
- 50.** Види мистецтва як форми художньо-творчої діяльності.
- 51.** Танець: витоки, види, форми. Музика як відображення людських почуттів і думок. Засоби виразності, види, жанри музики.
- 52.** Театр як синтетичний вид мистецтва. Драматургія, її жанри. Форми театрального мистецтва.
- 53.** Кіномистецтво. Архітектура. Живопис. Скульптура. Графіка
- 54.** Провідні тенденції розвитку світової культури.
- 55.** Загальна характеристика сучасної культури. Західна культура як культура європейського типу. Динамізм, практицизм, індивідуалізм, плюралізм сучасної західної культури.
- 56.** Ознаки кризи західної культури (О. Шпенглер, П. Сорокін, Х. Ортега-і-Гассет, С. Хантінгтон).
- 57.** Культура як стан духовно-енергетичного стану спільноти. Причини кризових явищ в культурному просторі.
- 58.** Модернізм та постмодернізм в сучасній культурі
- 59.** Модерністська модель світу у західній та українській інтерпретаціях.
- 60.** Формування плюралістичної нелінійної картини світу.
- 61.** Характерні риси постмодернізму. Текст як творення нової реальності. Ерозія, розмивання меж видів, жанрів і стилів мистецтва.
- 62.** Перенесення акцентів з творчості автора на творчість глядача.
- 63.** Становлення нової культурної парадигми як спроба пошуку виходу з новітньої кризи цінностей.
- 64.** Феномен української культури, тенденції розвитку сучасної української культури.
- 65.** Культура України в умовах зростання національно-культурної ідентичності.
- 66.** Осмислення шляхів розвитку української культури: державні інституції та доробок відомих учених.

67. Модернізаційне та постмодернізаційне структурування української культури.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Практичні	Самостійна робота	Залік
40 (максимум)	30 (максимум)	30

Підсумкове оцінювання навчальної дисципліни «Культурологія» здійснюється за 100-бальною шкалою (де 30 балів підсумковий контроль – залік).

Умови допуску до підсумкового заліку:

- Відсутність заборгованості з практичних занять;
- Позитивні бали за практичні та самостійні роботи.

12. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Шкала оцінювання: національна та ECTS (згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу ДП «Київський хореографічний коледж»)

Сума балів за всі форми навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінки за національною шкалою	Оцінки за національною шкалою	
			Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
90-100	A	5 (відмінно) (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)	5 (відмінно)	зараховано
82-89	B	4 (дуже добре) (вище середнього рівня з кількома помилками)	4 (добре)	
74-81	C	4 (добре) (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)		

64-73	D	3 (задовільно) (непогано, але зі значною кількістю недоліків)	3 (задовільно)	
60-63	E	3(достатньо) (виконання задовольняє мінімальним критеріям)		
35-59	FX	2 (незадовільно) з можливістю перездачі	2 (незадовільно)	Не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним курсом	2 (незадовільно)	

Критерії оцінки знань студентів з дисципліни «Культурологія»

«Відмінно» – виставляється студентам, якщо вони в письмових та усних відповідях виявили міцні ґрунтовні знання з культурології, свідомо використали спеціальну термінологію, проявили високий рівень аналітичного мислення у висновках та узагальненнях. Повністю розкрили всі питання у поєднанні із використанням засвоєних знань у суміжних дисциплінах.

«Добре» – виставляється студентам, якщо вони в письмових та усних відповідях виявили досить глибоке засвоєння тематичного матеріалу та використання спеціальної термінології. Грамотно побудували цілісну відповідь на всі питання, одне питання недостатньо розкрили.

«Задовільно» – виставляється студентам, якщо вони в письмових та усних відповідях виявили неповне знання матеріалу. Два питання не розкрито.

«Незадовільно» – виставляється студентам, якщо вони в письмових відповідях та усних відповідях виявили дуже слабе володіння матеріалом, допущені грубі помилки або виявили повну відсутність знань.

13.МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Культурологія» включає:

- нормативні документи Міністерства освіти і науки України
- методичні вказівки до семінарських занять та самостійного вивчення з дисципліни «Культурологія»
- підручники, навчальні та навчально-методичні посібники зі списку основної літератури з навчальної робочої програми дисципліни
- конспект лекцій на паперових носіях
- конспект лекцій на електронних носіях
- мультимедійні презентації до тем дисципліни «Культурологія»
- плани лекційних та практичних занять

- вказівки до виконання усіх видів робіт, передбачених робочою навчальною програмою
- пакет завдань для проведення заліку
- презентації

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Закон України «Про освіту», від 05.09. 2017 р. №2145 – VIII.
2. Абрамович С.Д., Чікарькова М.Ю. Світова та українська культура: Навч. посібник. – Львів: Світ, 2004. – 287 с.
3. Бокань В.М., Польовий П.Г. Історія культури України. — К.: Знання, 1998. – 325 с.
4. Гончарук Т.В. Культурологія: Навч. посібник. – Тернопіль: Карт-бланш, 2004. – 213 с.
5. Дещинський Л.Є., Денісов Л.Л. Українська та зарубіжна культура. Курс лекцій. – Львів: Світ, 2005. – 312 с.
6. Культурологія: Навч. посібник / Під ред. М. М. Заковича та ін. – К.: Знання, 2008. – 589 с.

Допоміжна

7. Воскобоиников В.Н. История мировой и отечественной культуры. — М.: Логос, 2006. – 630 с.
8. Гнедич П.П. Всемирная история искусств. — М.: Наука, 1996. – 573 с.
9. Грибулина Н.Г. История мировой художественной культуры: В 4-х ч. – Тверь: Полис, 1993.
10. Етнокультурний розвиток України. Терміни, визначення, персоналії. — К., Знання, 1993. – 412 с.
11. Єфремов С. Історія українського письменства. — К.: Наукова думка, 1995. 554 с.
12. Историки и история. Жизнь, судьба, творчество. — М.: Альтернатива, 1997. – 331 с.
13. История мировой культуры. Наследие Запада. — М.: Искусство, 1998. – 706 с.

14. Історія світової культури: Навч. посібник / Л.Т. Левчук та ін. — К.: Наукова думка, 2006. — 438 с.
15. Історія світової культури. Культурні регіони. / Л.Т. Левчук та ін. — К.: Знання, 1997. — 507 с.
16. Історія української культури / Під ред. І. Крип'якевича. — К.: Наукова думка, 1994. — 432 с.
17. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посібник / За ред. С.М. Клапчука, В.Ф. Остафійчука. — К.: Либідь, 1999. — 363 с.
18. Крип'якевич І. Всесвітня історія: У 3-х книгах, Кн. 1. — К.: Знання, 1995.
19. Культура українського народу: Навч. посібник / В.М. Русанівський та ін. — К.: Наукова думка, 1994. — 563 с.
20. Культурологія. Історія мирової культури / Под ред. А.Н. Марковой. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 1998. — 319 с.
21. Культурологія в вопросах и ответах: Учеб. пособие. — Ростов н/Д.: Феникс, 2003. — 416 с.
22. Лекції з історії світової та вітчизняної культури / За ред. А.В. Яртіся. — Львів: Світ, 2005. — 317 с.
23. Ліндсей Д. Коротка історія культури. — Т. 1-2. — К.: Наук. думка, 1995.
24. Лобас В.Х., Легенький Ю.Т. Українська і зарубіжна культура. — К.: Либідь, 2000. — 347 с.
25. Лосєв І.В. Історія і теорія світової культури. Європейський контекст. Навчальний посібник. — К.: Либідь, 1995. — 340 с.
26. Маланюк Є.Г. Нариси з історії нашої культури. — К.: Знання, 1992. — 283 с.
27. Мартинов В.Ф. Мировая художественная культура. — Минск: Пегас, 1997. — 513 с.
28. Марченко М.І. Історія української культури з найдавніших часів і до середини XVII ст. — К.: Наук. думка, 1961. — 456 с.
29. Нельговський Ю.П., Степовик Д.Л., Членова Л.Г. Українське мистецтво від найдавніших часів до початку XX ст. — К.: Наук. думка, 1976. — 586 с.

30. Ничкало С.Л. Мистецтвознавство. Короткий тлумачний словник. — К.: Знання 1999. — 660 с.
31. Оганов А.А., Хангельдиева П.Г. История и теория мировой и русской культуры — М.: Академия, 1992. — 566 с.
32. Очерки истории искусства. — М.: Наука, 1987. — 784 с.
33. Павленко Ю.В. Історія світової цивілізації: Соціокультурний розвиток людства: Навч. посібник. — К.: Либідь, 2000. — 360 с.
34. Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури. — Харків: Одісей, 1999. — 283 с.
35. Історія культури. Короткий довідник. — К.: Наук. думка, 2000. — 454 с.
36. Попович М. Н. Нарис історії культури України. — К.: Знання, 1998. — 357 с.
37. Розвиток народної освіти і педагогічної думки на Україні (X - поч. XX ст.). — К.: Либідь, 1991. — 673 с.
38. Семенникова Л.П. Цивилизации в истории человечества. — Брянск: Орис, 1998. — 510 с.
39. Семчишин М.Г. Тисяча років української культури. — Львів: Світ, 1993. — 340 с.
40. Світогляд і духовна культура. — К.: Знання, 1993. — 310 с.
41. Словарь искусств. — М.: Пресс, 1996. — 540 с.
42. Смирнова В. В. Мировая художественная культура. — М.: Арт-пресс, 1995.
43. 100 великих чудес света. — М.: Руссика, 1999. — 669 с.
44. Теорія та історія світової і вітчизняної культури. — Львів: Світ, 1992. — 446 с.
45. Теорія та історія світової і вітчизняної культури. — К.: Знання, 1993. — 356 с.
46. Столяренко Л.Д. Культурология: Учеб. пособие. — М.: Логос, 2006. — 285 с.
47. Українська культура: історія і сучасність: Навч. посібник / За ред. С.О. Черепанової. — Львів: Світ, 1994. — 289 с.
48. Українська культура: Лекції / За ред. Д. Антоновича — К.: Наук. думка, 1993. — 230 с.
49. Українська художня культура: Навч. посібник / За ред. І.Ф. Ляшенка. — К.: Либідь, 1996. — 536 с.

50.Українська та зарубіжна культура: Навч. посібник / За ред. М. М. Заковича. — К.: Наукова думка, 2004. — 419 с.

51.Энциклопедический словарь по культурологии. — М.: Мысль, 1997. — 760 с.

15.ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1.Електронна бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова – <https://www.npu.edu.ua>

2.Закон України «Про освіту» <https://www.mon.gov.ua>

3.Українська та зарубіжна культура: навч.метод.посібник для сам.вивч.дисц.
<https://galsite.at.ua/load/3-1-0-385>

4.Культурологія. Мистецтво. Архітектура.http://library.chnu.edu.ua/?page=/ua/02infr-es/02cat_int_res/cult

5.Система культурно-мистецької освіти в Україні / М-во культури України офіц. веб-сайт. — Режим

доступу:

<http://195.78.68.75/mincult/uk/publish/article/194807;jsessionid=5>

16.ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА ПРИ НАПИСАННІ ПРОГРАМИ

1.Державна національна програма «Освіта» «Україна ХХІ століття» .

2. Культурологія // Робоча програма навчальної дисципліни. — Київ , 2013. -
<http://iff.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/ilid/PDF/filosofia/>